

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКЕ ОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

РЕКОМЕНДАЦІЇ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЄГІЇ

20.10.2016 р.

м. Львів

№ 13/03-35рк/к

**Публічне акціонерне
товариство «Львівгаз»**
79039, м. Львів, вул. Золота, 42

Про припинення дій, які містять
ознаки порушень законодавства
про захист економічної конкуренції

До Львівського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України (далі – Відділення) надійшли на розгляд скарга (*інформація з обмеженим доступом*) (далі – Скаржник) від 28.07.2016 № б/н (вх. Відділення від 01.08.2016 № 14/122-Ш), що надійшла на адресу Відділення, та скарга (*інформація з обмеженим доступом*) від 20.07.2016 № б/н (вх. АМКУ від 27.07.2016 № 14-01/188-АМ), яку було скеровано на розгляд Відділення Антимонопольним комітетом України, щодо правомірності дій ПАТ «Львівгаз» при демонтажі, направленні на експертизу та визнанні не придатним до подальшої експлуатації побутового газового лічильника (*інформація з обмеженим доступом*).

За результатами розгляду зазначених скарг Відділенням встановлено наступне.

ПАТ «Львівгаз» здійснює діяльність на ринку розподілу природного газу, газу (метану) вугільних родовищ відповідно до ліцензії НКРЕ Серія АГ №507387 від 24.03.2011 №386 (переоформлена рішенням від 15.12.2015 № 2970) (ліцензія безстрокова).

Відповідно до вимог Закону України «Про Антимонопольний комітет України», Закону України «Про захист економічної конкуренції» та «Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку», затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України 05.03.02р. №49-р, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 01.04.02р. за №317/6605 (надалі - Методики) Відділення провело дослідження становища ПАТ «Львівгаз» на ринку розподілу природного газу у м. Львові та Львівській області.

Встановлення об'єкта аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища.

Об'єктами аналізу щодо визначення становища на зазначеному ринку є:
- суб'єкт господарювання – Публічне акціонерне товариство по газопостачанню та газифікації «Львівгаз», що здійснює діяльність на ринку розподілу природного газу;
- ринок розподілу природного газу.

Визначення товарних меж ринку:

Товарні межі ринку - товар (товарна група), сукупність схожих, однорідних предметів господарського обороту, в межах якої споживач за звичайних умов може перейти від споживання певного виду предметів господарського обороту до споживання іншого.

Отже, товарними межами ринку за показниками взаємозамінності, подібності призначення, споживчих властивостей та умов використання товару є здійснення розподілу природного газу.

Перелік споживачів.

Споживачами з розподілу природного газу у м. Львові та Львівській області є юридичні та фізичні особи, які замовляють здійснення розподілу природного газу.

Визначення територіальних (географічних) меж ринку.

ПАТ «Львівгаз» здійснює розподіл природного газу у м. Львові та Львівській області, в межах розташування мереж газопостачання, що перебувають у його володінні та користуванні.

Отже, територіальними межами ринку розподілу природного газу є межі розташування газових мереж у м. Львові та Львівській області, які знаходяться у володінні та користуванні ПАТ «Львівгаз».

Часовими межами ринку розподілу природного газу визначено період з 18.05.2016р. по 20.10.2016р. протягом якого незмінними залишались структура ринку, співвідношення попиту та пропозиції на ньому.

Відповідно до статті 5 Закону України «Про природні монополії» розподіл природного газу віднесено до сфер діяльності суб'єктів природних монополій. Основними видами ліцензованої діяльності ПАТ «Львівгаз» у період з 18.05.2016р. по 20.10.2016р. є розподіл природного газу (метану) вугільних родовищ – Ліцензія НКРЕ Серія АГ №507387 від 24.03.2011 №386 (переоформлена рішенням від 15.12.2015 №2970) (ліцензія безстрокова).

Отже, внаслідок технологічних особливостей здійснення розподілу природного газу конкуренція на ринку відсутня: ПАТ «Львівгаз» у період з 18.05.2016р. по 20.10.2016р. є єдиним суб'єктом господарювання, що здійснювало розподіл природного газу, які знаходяться у володінні, користуванні та обслуговуванні Товариства. Відтак, у споживачів розподілу природного газу у м. Львові та Львівській області альтернатива відсутня.

Аналізуючи ринок розподілу природного газу у період з 18.05.2015р. по 20.10.2016р. у м. Львові та Львівській області встановлено, що у вищезазначених територіальних та товарних межах ринку ПАТ «Львівгаз» працювало одноосібно та безальтернативно, не зазнає конкуренції на цьому ринку.

Враховуючи вищенаведене, відповідно до статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції», становище ПАТ «Львівгаз» містить ознаки монопольного (домінуючого) на ринку розподілу природного газу у м. Львові та Львівській області в межах розташування газових мереж, що перебувають у власності, обслуговуванні та

користуванні Товариства із часткою 100 відсотків у період з 18.05.2016р. по 20.10.2016р.

Кодекс газорозподільних систем, що затверджено Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від 30.09.2015 № 2494 (далі – Кодекс газорозподільних систем), визначає взаємовідносини оператора газорозподільних систем із суб'єктами ринку природного газу, а також визначає правові, технічні, організаційні та економічні засади функціонування газорозподільних систем.

Главою 8 розділу X Кодексу газорозподільних систем передбачається, зокрема, таке:

«...2. Для належної організації періодичної перевірки лічильників газу по об'єктах побутових споживачів Оператор ГРМ повинен:

1) мати в наявності персоніфікований перелік всіх лічильників газу побутових споживачів, що знаходяться на ліцензованій території Оператора ГРМ;

2) забезпечити належний моніторинг термінів спливу міжповірочного інтервалу для складання графіка проведення періодичної перевірки лічильників;

3) забезпечити періодичну перевірку лічильника протягом міжповірочного інтервалу.

У разі якщо заходи з періодичної перевірки лічильників, що встановлені на території та/або в приміщенні побутових споживачів, будуть здійснюватися одразу для всіх побутових споживачів багатоквартирного будинку (чи його під'їзду), Оператор ГРМ має завчасно вивісити відповідну об'яву в доступному для споживачів місці...

...5. Зняття лічильника газу на періодичну перевірку (або його перевірку на місці встановлення) здійснюється у присутності споживача (власника або наймача об'єкта побутового споживача). За необхідності розпломбування лічильника газу представник Оператора ГРМ складає акт розпломбування, який підписується споживачем (власником або наймачем об'єкта побутового споживача).

6. До демонтажу лічильника газу на перевірку або до його перевірки на місці встановлення Оператор ГРМ має право проводити контрольний огляд вузла обліку та/або його перевірку в порядку, визначеному цією главою, а також ініціювати проведення експертизи або експертної чи позачергової перевірки лічильника газу в порядку, визначеному цією главою. У такому разі споживач зобов'язаний забезпечити представникам Оператора ГРМ (разом з їх засобами і матеріалами) відповідний доступ до лічильника газу...

Водночас, відповідно до глави 9 розділу X Кодексу газорозподільних систем передбачається, зокрема, таке:

«1. Суміжні суб'єкти ринку природного газу, зокрема Оператор ГРМ та споживач, під час введення в експлуатацію або протягом експлуатації комерційного ВОГ та його складових, у тому числі в разі позаштатної ситуації чи виникнення спірних питань щодо результатів вимірювань об'єму природного газу, мають право здійснювати з дотриманням вимог цього Кодексу перевірку комерційного ВОГ та його складових щодо:

1) відповідності умовам експлуатації та узгодженій проектній документації чи умовам договору;

2) працездатності та/або придатності ЗВТ до застосування на підставі результатів перевірки їх метрологічних характеристик, зокрема загальної похибки вимірювання;

3) відсутності ознак пошкодження ЗВТ та/або пошкодження пломб;

4) відсутності несанкціонованого втручання в роботу ЗВТ та/або несанкціонованого газопроводу;

5) перевірки стану підвідного газопроводу, зокрема способу прокладання та відсутності можливості відбору газу поза вузлом обліку, в тому числі шляхом обстеження газопроводів приладовим методом на предмет відсутності підключень до підземних та надземних підвідних, розподільчих та транзитних газових мереж поза комерційним ВОГ, візуального обстеження способів монтажу і обв'язки газового та газорегулюючого обладнання;

б) відсутності несанкціонованого підключення газових приладів, внаслідок чого може перевищуватися діапазон обчислення лічильника газу (сумарна номінальна потужність газових приладів і пристроїв перевищує діапазон обчислення лічильником газу).

Оператор ГРМ повинен здійснювати контрольний огляд вузла обліку у строки, визначені цим Кодексом.

...7. У разі виявлення під час перевірки комерційного ВОГ чи його складових або контрольного огляду вузла обліку ознак нижченаведених порушень представник Оператора ГРМ на місці перевірки складає у порядку, визначеному цим Кодексом, акт про порушення, зокрема про:

1) пошкодження пломб;

2) пошкодження ЗВТ (лічильника газу);

3) наявність зміни параметрів параметризації обчислювача чи коректора об'єму газу;

4) непрацездатність комерційного ВОГ чи його складових та/або його (їх) невідповідність умовам експлуатації чи узгодженій проектній документації або умовам договору;

5) наявність ознак несанкціонованого втручання в роботу ЗВТ;

б) наявність несанкціонованого газопроводу;

7) несанкціоноване підключення газових приладів, внаслідок чого перевищується діапазон обчислення лічильника газу. (сумарна номінальна потужність газових приладів і пристроїв перевищує діапазон обчислення лічильником газу).

Розрахунок необлікованого або облікованого частково об'єму природного газу внаслідок порушення здійснюється за наявності акта про порушення та у порядку, визначеному в розділі XI цього Кодексу.

При виявленні ознак пошкодження пломб (крім факту їх відсутності чи розірвання пломбувального матеріалу, на якому встановлено пломбу) та/або несанкціонованого втручання в роботу ЗВТ, що має бути зазначено в акті про порушення, за домовленістю сторін або за ініціативою Оператора ГРМ чи споживача (суміжного суб'єкта ринку природного газу) може бути ініційована їх експертиза у порядку, визначеному цим розділом. При виявленні ознак пошкодження ЗВТ (лічильника газу) за умови відсутності ознак несанкціонованого втручання в роботу ЗВТ за ініціативою Оператора ГРМ чи споживача (суміжного суб'єкта ринку природного газу) може бути ініційована його позачергова чи експертна повірка у порядку, визначеному цим розділом. До отримання результатів експертизи або позачергової чи експертної повірки розрахунок необлікованого або облікованого частково об'єму природного газу внаслідок порушення не здійснюється...

...Якщо за результатами експертизи та/або позачергової чи експертної перевірки порушень не виявлено, у всіх випадках за відсутності дублюючого/тимчасового ВОГ (ЗВТ) або заходів з припинення газопостачання на період відсутності комерційного ВОГ (ЗВТ) об'єм розподіленого в точці вимірювання природного газу за період відсутності комерційного ВОГ (ЗВТ) розраховується за середньодобовими (для неповної доби за середньогодинними) значеннями за попередні три аналогічних періоди споживання природного газу. При цьому витрати, пов'язані з проведенням експертизи та/або позачергової чи експертної перевірки, мають бути компенсовані Оператором ГРМ.

Якщо за результатами експертизи та/або позачергової чи експертної перевірки підтверджено наявність порушення, у всіх випадках за відсутності дублюючого ВОГ (ЗВТ) об'єм розподіленого в точці вимірювання природного газу за період порушення та відсутності комерційного ВОГ (ЗВТ) розраховується у порядку, визначеному розділом XI цього Кодексу, зі складанням акта про порушення. При цьому витрати, пов'язані з проведенням експертизи та/або позачергової чи експертної перевірки, мають бути компенсовані власником комерційного ВОГ, а сам комерційний ВОГ (ЗВТ) в точці вимірювання має бути приведений її власником у відповідність до вимог цього Кодексу впродовж двомісячного терміну.

На дату складання акта про порушення представник Оператора ГРМ забезпечує усунення виявленого порушення, про що в акті про порушення робиться відповідний запис. У разі неможливості усунути порушення на дату складання акта про порушення (відсутні відповідні засоби, повноваження тощо) представник Оператора ГРМ робить відповідний запис в акті про порушення та надалі забезпечує контроль за усуненням порушення, що підтверджується актом про усунення порушення.

8. У разі якщо за результатами експертизи або позачергової чи експертної перевірки ЗВТ буде визнаний таким, що не придатний до подальшої експлуатації, або таким, що потребуватиме ремонту, у всіх випадках сторона, відповідальна за збереження ЗВТ, має компенсувати власнику витрати на ремонт ЗВТ або встановлення нового ЗВТ (за виключенням, коли сторона, відповідальна за збереження ЗВТ, та власник є однією особою)...

Згідно з главою 10 розділу X Кодексу газорозподільних систем:

«1. Якщо під час перевірки (обстеження) комерційного ВОГ або при контрольному огляді вузла обліку за домовленістю сторін або ініціативою Оператора ГРМ чи споживача (суміжного суб'єкта ринку природного газу) буде ініційована експертиза щодо перевірки пошкодження пломб/ЗВТ чи несанкціонованого втручання в роботу ЗВТ, вони мають діяти з урахуванням положень цієї глави.

2. Після зняття ЗВТ та/або пломби, пломбувального матеріалу, на якому встановлено пломбу, чи гвинта, на якому закріплено пломбувальний матеріал (далі – пломба), в присутності сторін пломба або ЗВТ пакується в пакет з поліетилену чи з іншого цупкого матеріалу (або в транспортну тару, що передбачена заводом-виробником та зазначена в паспорті на ЗВТ), який опломбовується пломбою Оператора ГРМ з унікальним номером та за бажанням пломбою споживача (суміжного суб'єкта ринку природного газу). При цьому представник Оператора ГРМ складає протокол щодо направлення ЗВТ та/або пломби на експертизу (по одному екземпляру для кожної сторони), в якому чітко зазначає:

- 1) поштову адресу місця проведення експертизи;*
- 2) дату та орієнтовний час проведення експертизи;*

3) контактний телефон особи Оператора ГРМ (для уточнення інформації щодо часу та місця проведення експертизи);

4) сторону, відповідальну за доставку ЗВТ та/або пломби на експертизу.

Експертиза ЗВТ та/або пломби має бути проведена протягом десяти робочих днів з дня складання протоколу.

Сторона, відповідальна за доставку ЗВТ та/або пломби, визначається за домовленістю сторін (в іншому разі Оператором ГРМ). Сторона, відповідальна за доставку ЗВТ та/або пломби на експертизу, персонально відповідає за цілісність пломби, встановленої на пакеті (тарі).

У разі відмови споживача (суміжного суб'єкта ринку природного газу) від поставлення підпису в протоколі про направлення ЗВТ та/або пломби на експертизу про це в протоколі робиться відповідний запис, а його другий екземпляр надсилається поштою.

4. Експертизу ЗВТ та/або пломби проводить комісія, до складу якої має входити не менше трьох представників Оператора ГРМ зі складу інженерно-технічного персоналу та юристів.

Крім того, Оператор ГРМ офіційним листом має запросити для участі на постійній основі у складі комісії по одному уповноваженому представнику від метрологічної організації та територіального органу Регулятора.

Остаточний склад комісії з проведення експертизи ЗВТ та пломб затверджується наказом Оператора ГРМ.

За вимогою однієї зі сторін до проведення експертизи в конкретному випадку можуть бути додатково залучені представники виробника ЗВТ чи виробника пломби. Уповноважені особи при собі повинні мати документ, який посвідчує їх особу, та оригінал листа від виробника за підписом керівника, завірений печаткою (за наявності), в якому чітко зазначені уповноважені від виробника особи для участі в експертизі та їх кваліфікація.

5. Споживач (суміжний суб'єкт ринку природного газу) зобов'язаний бути присутнім під час проведення експертизи.

За неможливості бути присутнім під час проведення експертизи споживач (суміжний суб'єкт ринку природного газу) може дати письмову згоду у довільній формі на проведення експертизи без його присутності або у присутності уповноваженої ним іншої особи.

У разі неприбуття споживача (суміжного суб'єкта ринку природного газу) та/або уповноваженої ним особи на експертизу проведення експертизи ЗВТ та/або пломби проводиться без його участі.

6. Під час проведення експертизи комісія проводить зовнішній огляд пакувального пакета (тарі), в яку було запаковано ЗВТ та/або пломбу.

Після зовнішнього огляду пакувального пакета (тарі) комісією перевіряються:

1) відповідність місць фактичного розташування пломб місцям, зазначеним в протоколі;

2) цілісність та місцезнаходження пломб, а також ознак порушень, зазначених у протоколі;

3) цілісність заводського та повірочного тавра на ЗВТ;

4) цілісність лічильного механізму та корпусу ЗВТ;

5) цілісність конструктивних елементів вихідного патрубку ЗВТ;

6) наявність сторонніх предметів всередині ЗВТ;

7) відповідність маркування ЗВТ нормативно-технічній документації;

8) відповідність ЗВТ, програмного забезпечення та контрольної суми паспорту на ЗВТ та/або опису типу на цей тип ЗВТ;

9) відповідність втручань в роботу ЗВТ наявним актам перевірок та/або відомостям про повірку та ремонт ЗВТ тощо.

Під час обстеження пломби та/або ЗВТ комісія перевіряє ознаки, зазначені в протоколі. Результати огляду заносять до акта експертизи ЗВТ.

7. Якщо при обстеженні пакувального пакета (тарі) виявляється факт пошкодження пломби, встановленої на пакувальному пакеті (тарі), а відповідальною стороною за його доставку на експертизу був визначений:

Оператор ГРМ – об'єм розподіленого природного газу на період відсутності ЗВТ розраховується за середньодобовими (для неповної доби за середньогодинними) значеннями за попередні три аналогічних періоди споживання природного газу, а при направленні на експертизу пломби – перерахунки та нарахування за таких обставин не проводяться;

споживач (суб'єкт ринку природного газу) – факт пошкодження пломби має розглядатися як підтвердження фактів (підозр), визначених в протоколі, з відповідними наслідками, передбаченими цим Кодексом.

8. За рішенням комісії може здійснюватися додаткова експертиза пломби чи ЗВТ в частині дослідження матеріалів, речовин, з яких виготовлений ЗВТ чи пломба, відповідними органами та установами, передбаченими законодавством.

9. Результати огляду фіксуються в акті експертизи. Акт експертизи підписується всіма членами комісії, а також споживачем (суміжним суб'єктом ринку природного газу) або його уповноваженою особою. Якщо споживач (суміжний суб'єкт ринку природного газу) або його уповноважена особа чи член комісії мають окрему думку з приводу експертизи, вона має бути відображена в акті експертизи.

У разі відмови від підпису будь-кого з членів комісії або споживача (суміжного суб'єкта ринку природного газу) чи уповноваженої ним особи в акті експертизи про це робиться відповідний запис.

Акт експертизи реєструється у журналі реєстрації актів експертизи Оператора ГРМ. Журнал повинен бути прошитий, скріплений печаткою (за наявності) Оператора ГРМ.

10. Відповідно до висновків комісії, зазначених в акті експертизи, проводяться відповідні подальші заходи, передбачені цим Кодексом.».

Водночас, відповідно до пункту 1 глави 2 розділу XI Кодексу газорозподільних систем:

«До порушень споживача та несанкціонованого споживача, які кваліфікуються як несанкціонований відбір природного газу з ГРМ (крадіжка газу) та внаслідок яких щодо них здійснюється нарахування необлікованих об'ємів (обсягів) природного газу, належать:

1) наявність несанкціонованого газопроводу;
2) несанкціоноване відновлення газоспоживання;
3) несанкціоноване втручання в роботу ЗВТ (комерційного ВОГ, зокрема лічильника газу);

4) несанкціоноване підключення газових приладів на об'єкті споживача, який обліковується за нормами споживання;

5) несанкціоноване підключення газових приладів, внаслідок якого перевищується діапазон обчислення вузла обліку (сумарна номінальна потужність газових приладів і пристроїв перевищує діапазон обчислення вузла обліку);

б) використання природного газу споживачем за відсутності чи після розірвання договору розподілу природного газу.».

У свою чергу, главою 5 розділу XI Кодексу газорозподільних систем встановлено порядок оформлення акту про порушення:

«1. У разі виявлення у споживача або несанкціонованого споживача порушень, визначених у главі 2 цього розділу, на місці їх виявлення представником Оператора ГРМ складається акт про порушення за формою, наведеною в додатку ІІ до цього Кодексу.

2. Акт про порушення після пред'явлення представником Оператора ГРМ службового посвідчення складається в присутності споживача/несанкціонованого споживача та/або незаінтересованої особи (представника власника/користувача, на території чи об'єкті якого сталося порушення, або органу місцевого самоврядування) за умови посвідчення його особи та засвідчується їх особистими підписами. У разі якщо комерційний вузол обліку, на якому сталося порушення, знаходиться на території (в приміщенні) Оператора ГРМ, останній повинен завчасно попередити споживача про час і місце складання акта про порушення.

Акт про порушення складається в двох примірниках, один з яких залишається у споживача (несанкціонованого споживача), який має право внести до акта про порушення свої зауваження та заперечення.

3. Представник Оператора ГРМ перед складанням акта про порушення зобов'язаний повідомити споживача (несанкціонованого споживача) про його право внести зауваження та заперечення до акта про порушення, викласти мотиви своєї відмови від його підписання або підписати його без зауважень.

4. У разі відмови споживача (несанкціонованого споживача) від підписання акта про порушення він вважається дійсним, якщо його підписали:

або більше одного представника Оператора ГРМ, а відмова споживача (несанкціонованого споживача) від підпису акта про порушення підтверджується відеозйомкою;

або представник Оператора ГРМ та одна незаінтересована особа (представника власника/користувача, на території чи об'єкті якого сталося порушення, або органу місцевого самоврядування) за умови посвідчення цієї особи.

Акт про порушення щодо відмови побутового споживача (фізичної особи) в доступі до власного об'єкта вважається дійсним, якщо його підписали представник Оператора ГРМ та одна незаінтересована особа (представник житлово-експлуатаційної організації, балансоутримувач або управитель будинку, виборна особа будинкового, вуличного, квартального чи іншого органу самоорганізації населення або представник органу місцевого самоврядування) за умови посвідчення їх осіб.

У разі відмови споживача (несанкціонованого споживача) від підписання акта про порушення про це робиться відмітка в обох примірниках акта про порушення, один з яких надсилається споживачу (несанкціонованому споживачу) рекомендованим поштовим відправленням.

5. Споживач (несанкціонований споживач) та представники Оператора ГРМ під час виявлення порушення та складання акта про порушення мають право здійснювати фото- та відеозйомку для фіксації виявленого порушення чи інших дій та фактів, про що зазначається в акті про порушення.

До акта про порушення сторонами можуть бути додані пояснення, зауваження, заперечення та докази, перелік яких (за наявності) зазначається в акті про порушення.

6. У разі незгоди споживача (несанкціонованого споживача) із зафіксованим в акті про порушення порушенням, яке стосується пошкодження пломб (крім факту їх відсутності або спрацювання магнітного індикатора), пошкодження ЗВТ/лічильника газу (крім явних ознак навмисного в них втручання), він може вимагати проведення їх експертизи чи позачергової або експертної перевірки у порядку, визначеному цим Кодексом. У такому разі в акті про порушення робиться відповідний запис, при цьому представник Оператора ГРМ здійснює заходи щодо пакування пошкодженої пломби та/або лічильника газу (ЗВТ) та складає відповідний акт про направлення їх на експертизу чи позачергову або експертну перевірку. *До отримання їх результатів нарахування, передбачені цим Кодексом, не застосовуються.

У разі визнання споживачем (несанкціонованим споживачем) факту умисного пошкодження ним пломби/ЗВТ (лічильника газу), про що окремо зазначається в акті про порушення, заходи з проведення експертизи чи позачергової або експертної перевірки не проводяться.

7. На дату складання акта про порушення представник Оператора ГРМ забезпечує усунення виявленого порушення, про що в акті про порушення робиться відповідний запис. У разі неможливості усунути порушення на дату складання акта про порушення (відсутні відповідні засоби чи повноваження) представник Оператора ГРМ робить відповідний запис в акті про порушення та надалі забезпечує контроль за усуненням порушення, що підтверджується окремо складеним актом про усунення порушення.

Під час складання акта про порушення, акта про усунення порушення, акта про припинення/відновлення газопостачання тощо представниками Оператора ГРМ обов'язково фіксуються та зазначаються у вищезазначених актах показання лічильника газу (ЗВТ), за винятком випадків відмови у доступі до об'єкта споживача, де розташований лічильник газу (ЗВТ).

8. Акт про порушення має бути розглянутим комісією з розгляду актів про порушення Оператора ГРМ, яка визначає його правомірність та приймає щодо них відповідне рішення.

При складанні акта про порушення представник Оператора ГРМ зазначає в ньому про необхідність споживача (несанкціонованого споживача) бути присутнім на засіданні комісії, на якому буде розглянуто складений акт про порушення, та визначає:

- 1) місцезнаходження комісії з розгляду актів про порушення;
- 2) дату та орієнтовний час проведення засідання комісії, на якому буде розглядатися складений акт про порушення;
- 3) контактний телефон особи Оператора ГРМ (для уточнення інформації щодо часу та місця засідання комісії).

9. До складу комісії з розгляду актів про порушення має входити не менше трьох представників Оператора ГРМ зі складу інженерно-технічного персоналу та юристів.

Крім того, Оператор ГРМ офіційним листом має запросити для участі на постійній основі у складі комісії по одному уповноваженому представнику метрологічної організації та територіального органу Регулятора.

Остаточний склад комісії з розгляду актів про порушення затверджується наказом Оператора ГРМ.

За вимогою однієї зі сторін на засідання комісії в окремому випадку можуть бути додатково залучені інші представники, зокрема від виробника ЗВТ чи виробника пломби, повноваження яких підтверджуються в установленому законодавством порядку.

10. Споживач (несанкціонований споживач) зобов'язаний бути присутнім на засіданні комісії з розгляду актів про порушення, на якому буде розглядатися складений на нього акт про порушення.

За неможливості бути присутнім на засіданні особисто споживач (несанкціонований споживач) має право дати письмову згоду у довільній формі на проведення засідання без його присутності або у присутності його уповноваженої особи.

У разі неприбуття споживача (несанкціонованого споживача) та/або уповноваженої ним особи на засідання комісії остання розглядає складений акт про порушення без його (її) участі.

11. За результатами розгляду акта про порушення на засіданні комісії може бути прийнято рішення про його задоволення (повністю або частково), або необхідність додаткового обстеження чи перевірки, або додаткових пояснень тощо, або скасування акта про порушення.

При задоволенні комісією акта про порушення складається акт-розрахунок необлікованого (донарахованого) об'єму та обсягу природного газу і його вартості.

При складанні акта-розрахунку враховується таке:

1) розрахований відповідно до вимог цього розділу необлікований (донарахований) об'єм природного газу, що припадає на період до 01 числа місяця, в якому прийнято рішення комісії щодо задоволення акта про порушення (тобто до закритого балансового періоду), не потребує коригування (включення до) закритих періодів, а його вартість в повному обсязі має бути компенсована споживачем (несанкціонованим споживачем) Оператору ГРМ. При цьому вартість природного газу визначається за цінами закупівлі природного газу Оператором ГРМ протягом періоду необлікованого природного газу;

2) розрахований відповідно до вимог цього розділу необлікований (донарахований) об'єм природного газу, що припадає на період після 01-го числа місяця, в якому прийнято рішення комісії щодо задоволення акта про порушення, включається в баланс поточного календарного місяця за загальними правилами і вважається об'ємом постачання природного газу споживачу його діючим постачальником. Виключенням є об'єм природного газу, нарахований несанкціонованому споживачу та споживачу, у якого відсутній постачальник, вартість якого має бути компенсована Оператору ГРМ за цінами закупівлі ним природного газу в поточному календарному місяці;

3) при розрахунку необлікованого (донарахованого) об'єму природного газу має бути віднятий об'єм природного газу, фактично сплачений споживачем протягом періоду порушення. Виключенням є несанкціонований відбір природного газу поза охопленням комерційного вузла обліку;

4) при розрахунку необлікованого (донарахованого) об'єму природного газу пільги та субсидії, на які має право побутовий споживач, не враховуються.

12. Вартість необлікованого (донарахованого) об'єму природного газу, яка пред'являється до сплати споживачу (несанкціонованому споживачу) в результаті задоволення акта про порушення, зазначається в окремому платіжному рахунку Оператора ГРМ, який надається під особистий підпис споживача (несанкціонованого споживача) або надсилається йому рекомендованим поштовим відправленням разом із супровідним листом, що оформлюється у довільній формі.

Якщо об'єм та/або вартість необлікованого (донарахованого) природного газу буде оскаржуватися споживачем (несанкціонованим споживачем) у судовому порядку,

тоді до винесення остаточного рішення у судовій справі заборгованість за необлікований (донарахований) об'єм природного газу не вважається простроченою.

13. Акти про порушення реєструються в журналі реєстрації актів про порушення Оператора ГРМ. Журнал повинен бути пронумерований, прошитий, скріплений печаткою (за наявності) Оператора ГРМ. Строк зберігання журналу становить три роки від дати останнього в ньому запису.

Акт про порушення, акт-розрахунок та рахунок на сплату вартості необлікованого (донарахованого) об'єму природного газу, а також документи, які підтверджують факт їх отримання споживачем (несанкціонованим споживачем), та інші документи, пов'язані з актом про порушення, зберігаються Оператором ГРМ не менше трьох років від дати оформлення акта про порушення.

14. У разі самовільного під'єднання побутовим споживачем газових приладів промислового характеру (газогенератори тощо) та/або таких, що використовуються ним для професійної чи комерційної діяльності, перерахунок здійснюється за цінами і тарифами, встановленими для промислових споживачів та суб'єктів господарювання.

15. Якщо до виявлення порушення споживач розраховувався за лічильником, відновлення розрахунків за лічильником здійснюється після усунення порушення та фіксації показань лічильника в акті про усунення порушення та/або акті відновлення газопостачання, на підставі яких Оператор ГРМ поновлює розрахунки споживача за лічильником.»

Проаналізувавши Акт про порушення № б/н від 18.05.2016, доданий Скаржником до вищевказаних скарг, спеціалістами Відділення було встановлено, що у зазначеному Акті:

- відсутній номер акту;
- не вказані посади представників Оператора ГРМ та номери їх посвідчень;
- відсутні назва та опис об'єкта;
- не вказано, яке саме порушення Кодексу газорозподільних систем встановлено;
- відсутня відмітка про усунення порушення;
- не зазначено які саме заходи слід вжити споживачу для ліквідації виявлених порушень;
- відсутні підпис, ініціали та прізвище споживача чи його представника; ініціали та прізвище особи, яка ознайомила з актом;
- відсутня відмітка про відмову споживача від підписання акта про порушення.

З метою з'ясування обставин, викладених у зазначених скаргах, Відділення листом від 08.08.2016 № 13/03-559 та листом від 05.09.2016 № 13/03-594 звернулося з вимогами про подання інформації на адресу ПАТ «Львівгаз».

Водночас, листом від 22.08.2016 № Лв-4934-16 (вх. від 23.08.2016 № 8-1388) ПАТ «Львівгаз» повідомило Відділенню таке:

«...Відповідно до підпункту 5 п. 7 глави 9 розділу X, Кодексу газорозподільних систем, який затверджено постановою НКРЕКП від 30.09.2015 р. № 2494 у разі виявлення під час перевірки комерційного ВОГ чи його складових або контрольного огляду вузла обліку ознак нижченаведених порушень представник Оператора ГРМ на місці перевірки складає у порядку, визначеному цим Кодексом, акт про порушення, зокрема про наявність ознак несанкціонованого втручання в роботу ЗВТ.

При проведенні зняття ПЛГ за адресою (інформація з обмеженим доступом) було виявлено ознаки несанкціонованого втручання. Відтак, працівниками Товариства було складено акт про порушення від 18.05.2016 р...

...Надаємо копію протоколу про направлення ЗВТ за адресою (інформація з обмеженим доступом) на експертизу...

...Надаємо копію акту про направлення ЗВТ за адресою (інформація з обмеженим доступом) на експертизу...

...За адресою (інформація з обмеженим доступом) здійснено дорахунок за втручання в ЗВТ. Копію доказів проведення дорахунку надаємо...

...Надаємо копію витягу з протоколу про проведення перевірки ПЛГ, який було встановлено за адресою (інформація з обмеженим доступом) та копію довідки про непридатність ЗВТ (інформація з обмеженим доступом)...

...Повідомлення про визнання ПЛГ (інформація з обмеженим доступом) непридатним мешканцям (інформація з обмеженим доступом) не надсилалось, оскільки споживач був присутній при проведенні експертизи і хоча відмовився підписувати акт експертизи ПЛГ, однак результат експертизи був йому відомий...

...Після проведення експертизи, ПЛГ, який було встановлено за адресою (інформація з обмеженим доступом) споживачу не повертався...

...Причиною обстеження ПЛГ за адресою (інформація з обмеженим доступом) було проведення періодичної перевірки ЗВТ. Копію графіку проведення періодичної перевірки ЗВТ та копію списку проведення періодичної перевірки згідно якого проводилась періодична перевірка ПЛГ за вищевказаною адресою додаємо. Для економії коштів Товариства повідомлення розносяться вручну або вкладаються у поштову скриньку споживачів...».

До зазначеного листа Товариством було, зокрема, додано:

- копію протоколу щодо направлення ЗВТ та/або пломби на експертизу від 18.05.2016 р., у якому відсутній підпис споживача та відсутній відповідний запис про відмову споживача від поставлення підпису в протоколі;
- копію витягу з електронного реєстру, у якому вказані планові заходи щодо проведення періодичної перевірки ПЛГ, згідно з якого за адресою (інформація з обмеженим доступом) перевірка ПЛГ (інформація з обмеженим доступом) мала проводитись у березні 2016 року.

У свою чергу, листом від 30.09.2016 № Лв-5621-16 (вх. від 05.10.2016 № 8-1642) ПАТ «Львівгаз» повідомило Відділення про таке:

«...Відповідно до акту № 0900475730 від 18.08.2016 р. щодо встановлення ПЛГ (інформація з обмеженим доступом) з підмінного фонду Товариства абонент (інформація з обмеженим доступом), який був присутній в помешканні за адресою (інформація з обмеженим доступом) на той час, відмовився отримувати ПЛГ (інформація з обмеженим доступом). Копію акту № 0900475730 від 18.08.2016 р. додаємо.

На даний час в помешканні споживача встановлено ПЛГ з підмінного фонду ПАТ «Львівгаз»...

...Акт № 415 від 26.05.2016 р. підписали наступні члени комісії з проведення експертизи ПЛГ:

Працівники ПАТ «Львівгаз»:

(інформація з обмеженим доступом)

Представник Держстандартметрологія:

(інформація з обмеженим доступом)

Листом від 25.10.2015 р. № Лв10-10162-15 ПАТ «Львівгаз» запрошувало представника територіального органу регулятора (НКРЕКП) до участі в комісії з проведення експертизи ПЛГ. Однак НКРЕКП не надало відповіді на даний лист...

...Періодична повірка ПЛГ за адресою (інформація з обмеженим доступом) не була проведена в березні 2016 р., оскільки абонент не надав доступ до свого помешкання. При цьому акт про порушення Кодексу ГРС не складався.

Відтак, працівниками ПАТ «Львівгаз» було підготовлено ще одне повідомлення про те, що в термін до 20.05.2016 р. абонент створити доступ працівникам ПАТ «Львівгаз» для зняття ПЛГ на планову повірку (копію додаємо). Дане повідомлення було залишено в поштовій скриньці абонента за адресою (інформація з обмеженим доступом)...

...Кодексом ГРС чітко не передбачено технічних вимог до порядку дій при знятті ПЛГ на повірку.

ПЛГ (інформація з обмеженим доступом) було запаковано в поліетиленовий пакет, який було опломбовано номерною пломбою № С24258141, вхідний патрубок ПЛГ був заглушений і опломбований номерною пломбою № С24258142 про що зазначено в акті про демонтаж лічильника газу для проведення експертизи від 18.05.2016 р....

...18.05.2016 р. за адресою (інформація з обмеженим доступом) працівники ПАТ «Львівгаз» прибули для зняття ПЛГ на повірку та на експертизу...

...В акт про порушення Кодексу ГРС, який складався щодо адреси (інформація з обмеженим доступом) не вносились зміни. Новий акт про порушення Кодексу ГРС за цією адресою не складався...

...Примірник протоколу щодо направлення ЗВТ, який був встановлений у квартирі, що знаходиться за адресою (інформація з обмеженим доступом) на експертизу споживачу не надсилався. Однак, в акті про демонтаж лічильника газу для проведення експертизи від 18.05.2016 р. вказано усі необхідні дані, наявність яких передбачено в протоколі щодо направлення ЗВТ на експертизу...

...При складанні акту про порушення Кодексу ГРС від 18.05.2016 р. незаінтересована особа була відсутня. Однак, споживач підписав акт про порушення Кодексу ГРС...

...12.08.2016 р. відбулось засідання комісії з розгляду актів про порушення Кодексу ГРС Кодексу ГРС надаємо.

Споживач при розгляді даного акту присутній не був...

...За результатами розгляду акту про порушення кодексу ГРС від 18.05.2016 р. було прийнято рішення про проведення дорахунку вартості спожитого природного газу по 26-ти абонентських рахунках, серед яких був присутній абонентський рахунок, закріплений за адресою (інформація з обмеженим доступом)...

...Акт-розрахунок не облікованого об'єму та обсягу природного газу і його вартості за результатами розгляду акту про порушення від 18.05.2016 р. складався та споживачу не надсилався, оскільки це не передбачено Кодексом ГРС...

...08.08.2016 р. ПАТ «Львівгаз» було надіслано на адресу (інформація з обмеженим доступом) рахунок на оплату дорахованого не облікованого об'єму природного газу в розмірі 29 302,39 грн....

...18.08.2016 р. за адресою (інформація з обмеженим доступом) було встановлено лічильник з підмінного фонду ПАТ «Львівгаз» (інформація з обмеженим доступом). Копію акту про встановлення ПЛГ додаємо...

...Відповідно до абз. 5 п.2 глави 8 розділу X Кодексу ГРС Оператор ГРМ має завчасно вивісити об'яву про проведення періодичної повірки ПЛГ в доступному для споживачів місці. Кодексом ГРС не передбачається повідомлення споживача про

проведення повірки ПЛГ шляхом надсилання рекомендованого листа з повідомленням про вручення...

...Доводимо до Вашого відома, що у вересні 2016 року по особовому рахунку (інформація з обмеженим доступом) знято донарахування за втручання в роботу побутового газового лічильника на суму 29 302,39 грн...».

До зазначеного листа ПАТ «Львівгаз» було також додано копію Акту встановлення побутового лічильника газу від 18.08.2016, відповідно до якого:

«...У присутності абонента (інформація з обмеженим доступом), який мешкає за адресою... (інформація з обмеженим доступом)...встановлено ПЛГ з підмін. Фонду: (інформація з обмеженим доступом)...

...Знято техн. перемичка...

...Лічильник абонента повернуто 18.08.2016 (інформація з обмеженим доступом)...

...відмовились отримати ПЛГ...».

Таким чином, при проведенні періодичної повірки, перевірки та експертизи побутового газового лічильника (інформація з обмеженим доступом), встановленого у помешканні Скаржника, а також при оформленні акту про порушення стосовно споживача, що проживає за адресою: (інформація з обмеженим доступом), ПАТ «Львівгаз» не було дотримано встановлених Кодексом газорозподільних мереж вимог в частині порядку періодичної повірки ЗВТ по об'єктах побутових споживачів (населенню) (глава 8 розділу X зазначеного Кодексу), в частині порядку перевірки вузлів обліку та їх складових (глава 9 розділу X зазначеного Кодексу), в частині порядку проведення експертизи ЗВТ та пломб (глава 10 розділу X зазначеного Кодексу), а також в частині оформлення акту про порушення (глава 5 розділу XI зазначеного Кодексу).

В таких діях Публічного акціонерного товариства по газопостачанню та газифікації «Львівгаз» містяться ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, що передбачені пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», а саме, зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку розподілу природного газу у вигляді дії Товариства (недотримання встановлених Кодексом газорозподільних мереж вимог в частині порядку періодичної повірки ЗВТ по об'єктах побутових споживачів (населенню) (глава 8 розділу X зазначеного Кодексу), в частині порядку перевірки вузлів обліку та їх складових (глава 9 розділу X зазначеного Кодексу), в частині порядку проведення експертизи ЗВТ та пломб (глава 10 розділу X зазначеного Кодексу), а також в частині оформлення акту про порушення (глава 5 розділу XI зазначеного Кодексу)), що може призвести до ущемлення інтересів споживачів послуг, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку (частина 1 статті 13 названого Закону).

У зв'язку із вищенаведеним, керуючись статтею 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» та статтею 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», з метою припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції та усунення причин виникнення цього порушення, Адміністративна колегія Львівського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України надає Публічному акціонерному

товариству «Львівгаз» обов'язкові для розгляду такі

РЕКОМЕНДАЦІЇ:

1. Припинити дії Публічного акціонерного товариства по газопостачанню та газифікації «Львівгаз», які містяться ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, що передбачені пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», а саме, зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку розподілу природного газу у вигляді дії Товариства (недотримання встановлених Кодексом газорозподільних мереж вимог в частині порядку періодичної повірки ЗВТ по об'єктах побутових споживачів (населенню) (глава 8 розділу X зазначеного Кодексу), в частині порядку перевірки вузлів обліку та їх складових (глава 9 розділу X зазначеного Кодексу), в частині порядку проведення експертизи ЗВТ та пломб (глава 10 розділу X зазначеного Кодексу), а також в частині порядку оформлення акту про порушення (глава 5 розділу XI зазначеного Кодексу)), що може призвести до ущемлення інтересів споживачів послуг, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку (частина 1 статті 13 названого Закону) та усунути умови, що сприяють вчиненню порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

2. Повідомити про розгляд Рекомендацій Адміністративної колегії Львівського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України **протягом десяти днів з дня їх отримання.**

Звертаємо Вашу увагу, що відповідно до частини другої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рекомендації органів Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду суб'єкту господарювання, якому вони надані.

Відповідно до частини третьої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», за умови виконання положень наданих рекомендацій, провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції не розпочинається.

Голова Колегії

А.Д. Басараба